

Մ աշտոցի Արձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ
WWW.SOURPHAGOP.ORG (16-րդ տարի)

ՕՐՀՆԵԱ՛Ս ԵՒՐ

Դեկտեմբեր 2015 (ԻԳ տարի թիւ 4)

Ուրբաթ, 27 Նոյեմբեր 2015-ին վախճանեցաւ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի հիմնադիր նախագահ, Սուրբ Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցոյ բազմավաստակ Պատուակալ Հովիւ Տէր Արմէն Աւ. Քհնյ Իշխանեանը:

Վախճանեալին համար Սուրբ Պատարագ եւ Վերջին Օծում տեղի ունեցաւ Հինգշաբթի, 3 Դեկտեմբեր 2015-ին իսկ թաղման կարգը Ուրբաթ, 4 Դեկտեմբեր 2015-ին Սուրբ Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր եկեղեցոյ մէջ:

Այս տխուր առիթով, Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի Տնօրէնութիւնը, Ուսուցչական կազմը եւ աշակերտութիւնը իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն վախճանեալ Տ. Արմէն Աւ. Քհնյ. Իշխանեանի Երեցկնոջ, զաւակներուն եւ հարազատներուն:

«Յիշատակն արդարոյն օրհնութեամբ եղիցի»:

«Որովհետեւ ես արդէն ինկ կեանքս իբրեւ զոհ Աստուծոյ նուիրած եմ եւ այս աշխարհէն մեկնումիս ժամանակն ալ մօտեցած է: Բարի պատերազմը մղեցի, կեանքիս ընթացքը աւարտեցի, հաւատքը պահեցի: Ասկէ ետք ինձի կը մնայ միայն սպասել արդարութեան պսակին, որ Տէրը, արդար Դատաւորը, իբրեւ հատուցում՝ ինձի պիտի տայ դատաստանի օրը»: Բ. Տիմոթէոս 4.6-8

Այս թիւով կ'արտատպենք երկու գրութիւններ Տէր Արմէնէն որոնք լոյս տեսած են «Մաշտոցի Արձագանգ»ի Յունուար 2005 եւ 2005-ի Բացառիկին մէջ:

ա. Ինչպէ՞ս հիմնուեցաւ Ս. Յակոբ Մայր Եկեղեցոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցը
բ. 25-ամեակ արձաթեա՞յ

Հաւատք

Կրօն

Եկեղեցի

Լեզու

Մշակոյթ

Այս թիւով... Դեկտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց Էջ 2-6 (Դաւիթ՝ թագաւոր, մարգարէ՝ թէ սաղմոսագիր. Ս. Պետրոս եւ Ս. Պօղոս. Ս. Ստեփանոս Նախավկայ. Որոտման Որդիք. Ս. Աբգար Ա. թագաւոր. Դամասկոսի Ճամբան. Ս. Յակոբ Մծբնայ Հայրապետ) .

Էջեր Տեր Արմէն Աւ. Քինյ. Իշխանեանէն էջ 7-9

- Ինչպէ՛ս հիմնուեցաւ Ս. Յակոբ Մայր եկեղեցւոյ կիրակնօրեայ դպրոցը

- 25-ամեակ արծաթեա՛յ

Պահուած Բառ Էջ 10. Ս. Գրիգոր Նիւսացի Էջ 11. Եզակի գիրքեր Էջ 11. Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Էջ 12-15. Կիրակնօրեան պիտի ունենայ Սուրբ Ծննդեան իր յայտագիրը Էջ 16

Դեկտեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շբթ. 5	Սբ. Նիկողայոս Զմիւռնացի Սքանչելագործ հայրապետ
Դշ. 9	Տօն յղացման Ս. Կուսին Մարիամու յԱննայէ
Շբթ. 12	Սբ. Յակոբ Մծբնայ հայրապետ եւ Մարուգէ ճգնաւոր
Շբթ. 19	Ս. Աբգար նախավկայ եւ անդրանիկ հաւատացեալ թագաւորին մերոյ
Գշ. 24	Սբ. Դաւիթ մարգարէ եւ Ս. Յակոբ Տեառնեղբայր Առաքեալ
Շբթ. 26	Սբ. Ստեփանոս Նախասարկաւագ եւ առաջին մարտիրոս
Բշ. 28	Սբ. Առաքեալներ Պետրոս եւ Պօղոս
Գշ. 29	Սուրբեր Որոտման Որդիներ Յակոբոս եւ Յովհաննէս Առաքեալներ, Բարեկենդան Ս. Ծննդեան Պահոց

Պահքի Օրեր 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 23, 25, 30, 31

Դաւիթ. թագաւոր, մարգարէ՛ թէ սաղմոսագիր

Մեզմէ քիչեր կան որոնք չեն լսած «Սաղմոս» բառը եւ չեն գիտեր անոր ինչ ըլլալը: Սաղմոսները օրհներգներ, աղօթքներ եւ զանազան այլ կերպի քերթուածներ են, որոնք կ'արտայայտեն Աստուծոյ հանդէպ խոր հաւատք եւ սէր: Հին կտակարանի գիրքերէն Սաղմոսներու գիրքը կը համախմբէ 150 սաղմոսներ, որոնցմէ 73-ը աւանդաբար վերագրուած են Իսրայէլի Դաւիթ թագաւորին:

Այս տարի Դեկտեմբեր ամսուան 24-րդ օրը, Հայաստանեայց եկեղեցին կը յիշատակէ անունը սաղմոսագիր Դաւիթ թագաւորին որ նաեւ ընդունուած է իբր մարգարէ:

Ո՞վ է Դաւիթ

Դաւիթ՝ Իսրայէլի երկրորդ եւ մեծագոյն թագաւորն էր: Ան զաւակն էր Յեսսէի, ծնած Բեթլեհէմ ք. Ա. 1040 թուականին: Իր ընտանիքի կրտսերագոյն որդին էր եւ ունէր 7 մեծ եղբայրներ: Ան պատանեկութենէն Սամուէլ մարգարէի ձեռքով օծուած էր եւ հռչակ ստացած էր սպաննելով Գողիաթը: Ան ք.Ա. 1010 - 970 թագաւորեց, յաջորդելով Սաուղ թագաւորին: Իր գործած մեղքին պատճառաւ Աստուած թոյլ չտուաւ Դաւիթին որ Տաճարը կառուցէ:

Դաւիթի Որդի Յատուկ տիտղոս մըն է, որ Հրեաները կու տային զալիք Մեսիային: Աւետարաններուն մէջ, մեսիական այս տիտղոսը Յիսուսի տրուած է (Մտ. 1.1, Մր. 10.47):

Դաւիթի Քաղաք Նոր Կտակարանին մէջ այս անուանումը գործածուած է Դաւիթի ծննդավայրին՝ Բեթլեհէմի համար, ուր Յիսուս ծնաւ (ՂԿ 2.4 եւ 11):

Սուրբ Պետրոս եւ Սուրբ Պօղոս առաքեալներ

Հայաստանեայց եկեղեցին, ամէն տարի Դեկտեմբեր ամսուան վերջին շաբթուան ընթացքին կը յիշատակէ Ս. Պետրոս եւ Ս. Պօղոս առաքեալները: Այս երկու անուններն ալ ընդհանրացած են մեր ժողովուրդին քով:

Ս. Պետրոս առաքեալ

Բուն անունով Սիմոն, ան Յիսուսի կողմէ Պետրոս անուանուեցաւ: Պետրոս կը նշանակէ վէմ, ժայռ եւ Յիսուս յայտարարեց «Քեզի կ'ըսես՝ թէ ժայռ ես դուն, եւ այդ ժայռին վրայ պիտի շինեմ իմ եկեղեցիս...» (Մատթ. 16.18):

Պետրոս այն առաքեալն էր որ երեք անգամ ուրացաւ Յիսուսը աւագ Հինգշաբթի օրը:

Ս. Պետրոս առաքեալ գրած է երկու ընդհանրական նամակներ որոնք մաս կը կազմեն Նոր Կտակարանին: Առաջին նամակը ուղղուած է «Աստուծոյ ընտրեալներուն», այսինքն՝ քրիստոնէաներուն: Անոր գլխաւոր նպատակն է քաջալերել ընթերցողները, որոնք իրենց քրիստոնէական հաւատքին համար հալածանքներու եւ նեղութիւններու դիմաց կը գտնուէին: Երկրորդ նամակը ուղղուած է առաջին դարու քրիստոնէաներու լայն շրջանակի մը նպատակ ունենալով պայքարիլ սուտ ուսուցանողներու տարած աշխատանքին դէմ: Մոլորեցնող ուսուցումներէ եւ անպարկէշտ կենցաղէ հեռու պահելու համար քրիստոնէաները, առաքեալը կոչ կ'ուղղէ անոնց որ կառչած մասն Աստուծոյ եւ Յիսուս Քրիստոսի:

Ս. Պօղոս առաքեալ

Պօղոս առաքեալ, Յիսուսի 12 առաքեալներէն մէկը չէր: Բուն անունով Սօղոս կամ Սաւուղ, հրեայ բարեկեցիկ ընտանիքի մը զաւակն էր եւ դաստիարակուած էր ըլլալու կարծր եւ օրինապահ հրեայ մը, որ պայքարեցաւ քրիստոնէութեան տարածման դէմ: Չորս անտարաններուն մէջ ունէ ակնարկութիւն չկայ Պօղոսի մասին: Կ'արժէ յիշել թէ Աստուածաշունչին մէջ Սօղոսի մասին առաջին ակնարկութիւնը կը տեսնենք Գործք. Առաք. 7.58-ին մէջ եւ կը կարդանք նաեւ թէ «Ստեփանոսի քարկոծումը պահանջողներէն մէկն ալ Սօղոսն էր» (Առաքեալներուն Գործերը 8.1):

Սօղոս, որ աշակերտած էր Գամաղիէլի, եւ ունէր Հռոմէական քաղաքացիութիւն, շարունակեց Յիսուսի հետեւորդները հալածել եւ Աւագ քահանայէն (Երուսաղէմ) Դամասկոսի հրեայ ղեկավարներուն ուղղուած նամակներ առնելով ճամբայ ինկաւ դէպի Դամասկոս: Սակայն Դամասկոսի մօտերը լոյս մը փայլեցաւ, որ կուրցուց զինք, եւ լսեց ձայն մը որ կ'ըսէր. «Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես»:

«Ո՞վ ես Տէր,» հարցուց Սաւուղ:

Ձայնը պատասխանեց. «Ես Յիսուսն եմ զոր դուն կը հալածես...»:

Առաքեալներու Գործերը գիրքին 9-րդ գլխուն մէջ կը կարդանք Սօղոսի դարձին մասին ու 18-րդ համարը կ'ըսէ «Անմիջապէս Սօղոսի աչքերէն կարծես կեղեւանքներ ինկան, եւ սկսաւ տեսնել: Ելաւ մկրտուեցաւ, եւ ապա կերակուր ուտելով զօրացաւ»:

Այս պատահարէն ետք Սօղոս Պօղոս կոչուեցաւ եւ նոյն ջանքով որ կը պայքարէր քրիստոնէութեան դէմ, աշխատեցաւ քրիստոնէութեան տարածման համար, եւ կոչուեցաւ 13-րդ եւ հեթանոսներու առաքեալ: Ան ունեցաւ 3 ճամբորդութիւններ եւ գրեց 14 նամակներ որոնցմէ տասը ուղղեց եկեղեցիներու եւ չորսը անհատներու:

Ս. Ստեփանոս նախավկայ, անդրանիկ վկան է որ իր արիւնք թափեց Յիսուս Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդիին վկայելով: Յիսուսի 72 աշակերտներէն մէկը որ ուրիշ 6 հոգիներու հետ նախնական եկեղեցին (Պետրոս առաքեալի առաջնորդութեամբ) կարգեց եկեղեցւոյ սեղանի սպասաւոր, այսինքն՝ սարկաւագ: Նոր Կտակարանի «Առաքեալներու Գործերը» գրքին 6-րդ գլխուն մէջ կը կարդանք 7-ը սարկաւագներուն նշանակուելու եւ Ստեփանոսի ձերբակալութեան պատմութիւնը, իսկ 7-րդ գլխուն մէջ կը կարդանք իր վկայութիւնը եւ քարկոծումին մանրամասնութիւնները: Ստեփանոսի քարկոծումը պահանջողներէն մէկն ալ Սոդոսն էր որ հետագային եղաւ Պօղոս Առաքեալ: Մեր եկեղեցին այս սուրբին օրը կը նշէ Դեկտեմբեր 25-ին, կամ 26-ին եթէ 25-ը Կիրակի կամ պահքի օր ըլլայ:

Որոտման Որդիք

Մարկոսի Աւետարանին 3.16-19 ին մէջ կը գտնենք Յիսուսի 12 առաքեալներուն ցանկը՝ Պետրոս, Ջեբեդէոսի որդիները՝ Յակոբոսն ու եղբայրը՝ Յովհաննէսը, որոնք Բռաներգես, այսինքն Որոտացող Մարդիկ կոչեց, Անդրէասը, Փիլիպպոսը, Բարթողիմէոսը, մաքսաւոր Մատթէոսը, Թովմասը, Ալփիէոսի որդին Յակոբոսը, Թադէոսը, Նախանձայոյց Սիմոնը, եւ Իսկարովտիացի Յուդան որ զինք մատնեց:

Յովհաննէս Աւետարանիչ ձկնորս էր: Մինչեւ Յիսուսի հետեւիլը, կը հետեւէր Յովհաննէս Մկրտիչին: Ան Յիսուսի ամենասիրելի առաքեալն էր եւ հետեւեցաւ իրեն մինչեւ Գողգոթա: Խաչին վրայէն Յիսուս իրեն յանձնեց իր մօր հոգատարութիւնը: Իր եղբօր Յակոբոսի եւ Պետրոսի հետ ան դարձաւ Երուսաղէմի եկեղեցւոյ սիւներէն մէկը: Հետագային, իր գործունէութեան վայրը հանդիսացաւ Եփեսոսի եկեղեցին: Տիրոջ կամքով, Յովհաննէս Առաքեալ միւս առաքեալներէն աւելի ապրեցաւ եւ վախճանեցաւ 94 տարեկանին: Երբ արդէն շատ ծեր էր, իր քարոզներու ընթացքին շարունակ կը կրկնէր. «Ձաւակնէ րս, սիրեցէ ք զիրար»: Երբ իրեն կը հարցնէին թէ ինչո՞ւ յաճախ այդ բառերը կ'ըսէր. «Այս Յիսուսի պատուիրանն է, եթէ սեր ունենաք, ուրիշ ռեւէ բանի պէտք չէք ունենար»: Ան գրած է Աւետարան մը, երեք ընդհանրական նամակներ, եւ՝ յայտնութեան գիրքը:

Յակոբոսն ալ ձկնորս էր: Յակոբոսը շատ եռանդուն էր, գործունէայ, մեծ սէր եւ նախանձախնդրութիւն ունէր Յիսուսի հանդէպ եւ դարձաւ Հրեաներու ասեւլութեան զոհը: Ան գլխատուեցաւ Հերովդէս թագաւորի կողմէ 44 թուին, ըլլալով առաջին նահատակը առաքեալներու մէջ: Այս երկուքը հաւանաբար Քրիստոսի հանդէպ իրենց բոցավառ սիրոյ եւ նախանձախնդրութեան պատճառով կոչուեցան Որոտման Որդիք:

Ս. Աբգար Ա. թագաւոր, ըստ աւանդութեան՝ Ա. դարու անդրանիկ քրիստոնէայ թագաւորը, պարթեւ Արշակունի Արշամի որդին էր: Իր թագաւորութեան մայրաքաղաքը Եդեսիան էր: Ըստ Մովսէս Խորենացիի, ան հայոց թագաւորն էր: Մովսէս Խորենացին նաեւ կը գրէ թէ Աբգար թագաւոր լսէր է Յիսուսի հրաշքներուն մասին եւ հաւատացեր է որ Յիսուս ճշմարիտ Աստուծոյ որդին է, եւ նամակ ուղարկած է Յիսուսի որ գայ եւ զինք բժշկէ բոքոտութենէ: Յիսուս կը խոստանայ որ կել իր աշակերտներէն մէկը որ բժշկէ զինք եւ կեանք շնորհէ իրեն եւ իր հետ եղողներուն: Յիսուսի համբարձումէն ետք, Ս. Թադէոս Առաքեալ կ'ուղղուի դէպի Եդեսիա եւ կը բժշկէ Աբգար թագաւորը եւ իր հետ եղողները:

Ասկէ ետք Ս. Թադէոս Առաքեալ կ'ուղղուի Աբգար թագաւորի զարմիկ՝ Սանատրուկ թագաւորի պալատը: Մեր եկեղեցին Ս. Աբգար թագաւորի օտնը կը յիշատակէ ընդհանրապէս Յիսնակի Ե. Կիրակիին նախորդող Շաբաթ օրը:

Դամասկոսի Ճամբան

Յիսուսի համբարձումէն ետք, Իր հետեւորդներուն եւ առաքեալներուն դէմ փարիսեցիներու կողմէ տարուած հալածանքներ կատարողներէն ամենէն խիստ անձնատրութիւններէն մէկն էր Սողոս անունով հրեայ վրանագործ մը որ ունէր հռոմէական քաղաքացիութիւն: Սողոս քահանայապետին քով երթալով, անկէ խնդրեց որ Դամասկոսի ժողովարաններուն ուղղուած նամակներ տայ, որպէսզի հոն երթալով եթէ Յիսուսի հետեւողներ գտնէ, ձերբակալէ եւ Երուսաղէմ բերէ:

Դամասկոսի ճամբուն վրայ, Սողոս որ յետագային Պողոս կոչուեցաւ, արժանացաւ Աստուծոյ անմիջական յայտնութեան: Ճառագայթող զօրաւոր լոյսի մը ընդմէջէն Յիսուս անոր երեւցաւ եւ պատուիրեց որ դադրեցնէ իր հալածանքները ու դառնայ Նոր Կտակարանի Քարոզիչ: Պողոս առաքեալ բազմաթիւ հրաշքներ գործած է եւ հիմնած եկեղեցիներ իր կատարած երեք ճամբորդութիւններուն ընթացքին:

Շնորհիւ իր բազմաթիւ բանաւոր քարոզներուն, գրած նամակներուն եւ առաքելական ճամբորդութիւններուն, տեսիլքներուն եւ յայտնութիւններուն ան կը նկատուի «հեթանոսներուն առաքեալ»ը:

Bartolome Esteban Murillo (1618-1682), *Le chemin de Damas*, Musee du Prado, Madrid

Մաղմուսավանքը կը գտնուի Հայաստանի Արագածոտնի մարզի սահմաններէն ներս: Մաղմուսաւան գիւղէն ներս կառուցուած այս վանքը եղած է միջնադարեան Հայաստանի հոգեւոր կեդրոններէն մէկը: Շինուած է տուֆէ եւ անոր ամենահին յուշարձանն է Սուրբ Սիոն եկեղեցին, կառուցուած Վաչէ Վաչուտեան իշխանի հրամանով 1215 թուականին: Համալիրին մաս կը կազմէ նաեւ Սուրբ Աստուածածին եկեղեցին:

Ս. ՅԱԿՈՒՆ

Ս. Յակոբ Մծբնայ Հայրապետ

Ե՞րբ կը տօնենք

Սուրբին յիշատակի օր կանուխեն հաստատուած է Հայ Առաքելական եկեղեցոյ տօնացոյցին մէջ եւ կը տօնուի ամէն տարի Յիսնակի երրորդ Կիրակի օրուան յաջորդող շաբաթ օրը: Այս կը նշանակէ թէ Սուրբ Յակոբին տօնը կը յիշատակենք Դեկտեմբեր 12-18 օրերուն մէջ հանդիպող Շաբաթ օրը:

Սուրբ Յակոբի կեանքը

Սուրբ Յակոբ ծնունդով ասորի էր եւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի հօրաքրոջ որդին եւ Պարթեւական տոհմէն: Անոնք միասին դաստիարակուած էին Կեսարիոյ մէջ: Ս. Յակոբ որոշ ժամանակ ապրած էր Պարսկաստանի արքունիքին մէջ, սակայն հետագային կ'ընտրէ ճգնաւորի կեանքը եւ Ս. Հոգիին ներգործութեամբ կ'ուղղուի Մծբին քաղաքի վանքերէն մէկը՝ Մարուգէ ճգնաւորին մօտ: Ան մասնակցած է Նիկիոյ մէջ կայացած տիեզերական ժողովին 325 թուականին: Մծբինի աթոռին համար ձեռնադրուած է եպիսկոպոս: Այս մասին մարգարէացած էր Մարուգէ ճգնաւոր: Հայ մատենագրութեան մէջ յայտնի են իր 22 ճառերէ բաղկացած «Զգօն» գիրքը: Ս. Գրիգոր Նարեկացին հիացող մը եղած է Յակոբ Մծբնայ Հայրապետին, որուն նուիրած է իր ներբողական գրութիւններէն մէկը:

Սուրբ Յակոբին նուիրուած «Յաղթող եւ Սուրբ Հայրապետ» անունով գեղեցիկ շարական մը գրուած է: Այս շարականը հաւանաբար գրուած է այն դէպքին առիթով ուր կը պատմուի թէ պարսից Շապուհ Բ. թագաւորը աշխարհաճաւալ իր արշաւանքներուն ընթացքին կը հասնի Մծբին ու զայն կը պաշարէ 70 օրեր շարունակ: Շնորհիւ Ս. Յակոբի քաղաքին ներսէն կազմակերպած միջոցառումներուն, ան անկարող կ'ըլլայ գրաւելու Մծբինը: Ս. Ներսէս Շնորհալի այդ յաղթանակին կը ձօնէ վերոյիշեալ շարականը:

Ճաճանչ Ս. Յակոբի Մասունքին
«մեր եկեղեցոյ Ս. Խորանին վրայ»:

Պատմութեան համար

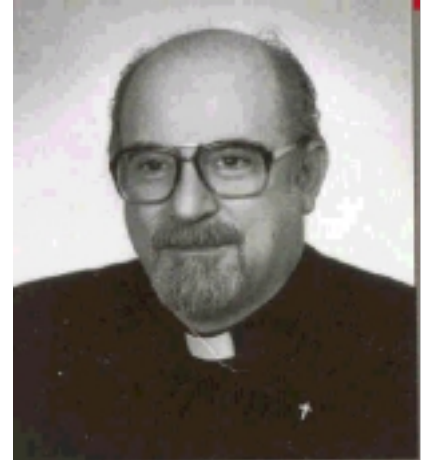
Ինչպէ՞ս հիմնուեցաւ Ս. Յակոբ Մայր եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ դպրոցը

Տ. Արմէն Աւ. Քհնյ. Իշխանեան

1973-ի աշնան, երբ երջանկայիշատակ Գարեգին Ս. Արք. Սարգիսեան, այն ատեն կաթողիկոսական փոխանորդ Կիլիկեան Ս. Աթոռի Մ. Նահանգաց արեւելեան թեմին՝ կը յայտնէր թէ որոշած է զիս քահանայութեան կոչել Մոնթրէալի ծովսիւն համար: Այդ օրէն իսկ, լաւ գիտնալով թէ Սրբազան Հայրը իր մտածումը անպայման պիտի իրագործէ, սկսայ նախապատրաստուիլ՝ մշակելով գործունէութեան լայն ծրագիր մը, որը կ'ընդգրկէր առաջին առթիւ՝ իսկ Կիրակնօրեայ դպրոցի մը հիմնումը՝ քաջ գիտնալով կիրակնօրեայի դերը անձի մը քրիստոնէական նկարագրի կազմութեան մէջ՝ շնորհիւ այն իրողութեան որ նկարագիրս կազմաւորուած էր կիրակնօրեայ դպրոցի մը հնոցին մէջ, որուն համար միշտ օրհնութիւն կ'արտասանեմ թէ՛ իմ քայլերս կիրակնօրեայ առաջնորդող մօրս եւ թէ՛ հոն պաշտօնավարող նուիրեալ ուսուցիչներու համար:

1974-ի Մարտին օծուեցայ եւ Ապրիլի 7-ին սկսայ քահանայագործութիւնս Մոնթրէալի մէջ: Առաջին օրէն իսկ վերահասու եղայ թէ ինչո՞ւ այս քաղաքը կիրակնօրեայ դպրոց չէր ունեցած: Կային հիմնական երկու պատճառներ. առաջինը տեղի չգոյութիւնն էր, իսկ երկրորդը առաջինի պատճառաբանութեան ետին քօղարկուած չկամութիւնն էր:

Այո, տեղ բացարձակ չկար. այն ատեն ունէինք միայն «Ահարոնեան» սրահն ու ներքեւի սենեակները, որոնցմէ մէկ մասը իբր գրասենեակ կը ծառայէր իսկ մնացեալը նորաբաց Ծաղկոցին էր յատկացուած: Հակառակ անոր որ Կիրակի օրեր Ծաղկոցի յատկացուած սրահները ազատ կ'ըլլային, ծաղկոցի պատասխանատուները անկարելի կը գտնէին որ իրենց զարդարած պատերը յանձնէին կիրակնօրեայի անհանդարտ աշակերտներու բարեխղճութեան...

1979-ին, երբ Հայ Կեդրոնին երկրորդ բաժինը կը շինուէր, ես արդէն մեծ յոյսերով խանդավառ՝ Կիրակնօրեայ մը ունենալու հարցը դրի Հոգաբարձութեան սեղանին վրայ. ծրագիրը բնաւ խանդավառութեամբ չընդունուեցաւ: Դարձեալ կը պատճառաբանէին թէ տեղ չկայ, ամէն միութիւն իր տեղը ապահոված է նոր բաժնին մէջ, նաեւ թէ... փոքրիկներուն մեղք է, արդէն հինգ օր իրենց դպրոցները կը յաճախեն դասերով բեռնաւոր, վեցերորդ օրն ալ շաբաթօրեայ կ'երթան, թող եօթներորդ օրն ալ հանգիստ ընեն, եւայլն, եւայլն... Անգամ մը վիճաբանութիւնը այնքան սաստկացաւ որ ինքզինքէս ելած ըսի. - «Կը զարմանամ ձեր այս բացասական ընթացքին համար. ուրիշ գաղութներ կը ցանկան քրիստոնէական դաստիարակութիւն ջամբել իրենց զաւակներուն բայց միջոցը չունին, իսկ դուք փոխանակ ուրախութեամբ քաջալերելու զիս, առաջին արգելիչ պատը կը կանգնեցնէք դիմացս»:

Նոյն տարին, 1979-ի հոլովուական տարեկան տեղեկագրիս մէջ արձարծեցի Կիրակնօրեայի հարցը՝ յոյս ունենալով որ ժողովականներու մտքին մէջ կրնայի հող պատրաստել ի նպաստ այս անյետաձգելի հարցին:

Մինչ այդ ես արդէն սկսած էի նախապատրաստական աշխատանքներու՝ ընդհանուր ծրագրումի եւ դասացուցակներու պատրաստութեան համար: Այն ատեն շուրջս կրնամ ըսել անապատ էր Քրիստոնէական դաստիարակութեամբ հետաքրքրուողներու տեսակետէ: Կողքիս միայն մասնագէտ ու նուիրեալ ունէի Պրն. Յարութիւն Փալանճեանը. սակայն Աստուած անակնկալ կերպով դիմացս հանեց Օր. Այտա Պաղշէճեանը եւս: Գիտէի թէ ան Մաթեմաթիքի դասատու էր, քաղաքական գործիչ էր, մեր Կրթական Գործադիրին ալ անդամ էր, սակայն չէի գիտեր թէ նաեւ Քէպէքի կառավարութեան կողմէ վկայուած էր Կրօնական Դաստիարակութեան ճիւղէն...

Ուրեմն, երեքս՝ Յարութիւնը, Այտան եւ ես ժամադրուեցանք խորհրդակցելու, եւ որոշեցինք երկու շաբաթ ետք վերստին հանդիպիլ՝ ամէն մէկս որոշ բնագաւառի ուսումնասիրուած ծրագրով: Ներկայացուած զանազան աշխատասիրութեանց մէջ նպատակայարմար նկատուեցաւ օգտագործել հետեւեալները.- Բերիոյ թեմի հրատարակած «Կրօնի Դասեր» շարքը, Թորգոմ Աբել. Հանէշեանի նոր լոյս տեսած -1977- «Հայոց Կրօնի Պատմութիւն՝ Հայոց հոգիի, սրտի եւ մտքի լուսաորիչներ եւ անոնց գործունէութիւնը», Sunday School Plus, Teachers Guide եւայլն:

Յաջորդ հանդիպումին հրաւիրեցի նաեւ Տէր եւ Տիկին Զաւէն եւ Վալանթին Ապտալեանները, որոնք պատրաստակամութիւն յայտնած էին սիրայօժար ծառայելու Կիրակնօրեայ դպրոցին: Ամիսներու բծախնդիր աշխատանքի արդիւնք՝ խնամեալ ծրագիրը կազմուած էր Յ բաժիններէ.-

- 1- Հայոց Կրօնի պատմութիւնը. Սուրբեր, Ծարականներ աւանդութիւններ եւայլն,
- 2- Կրօնի դաստիարակութիւն Հին Ուխտէն սկսեալ. մանաւանդ Տասնաբանեայ Պատուիրանները, Յովհաննէս Մկրտիչի եւ Յիսուսի ծնունդը կեանքն ու առակները,
- 3- Քրիստոնէական պատգամներու գործնականացման կարեւորութիւնը՝ աշակերտներու ընտանեկան եւ ընկերային կեանքին մէջ եւայլն:

Այս բոլորը լաւ, սակայն մեծագոյն հարցերը կը մնային նախ ծնողներու վերաբերումը, երկրորդ՝

դասաստեցնակներու հարցը, երրորդ՝ կարող ուսուցիչներու որոնումը:

14 Սեպտեմբեր 1980-ին, Խաչվերացի Տօնին օրը սկսանք Կիրակնօրեան, 40-50-Ի մէջ տարուբերող աշակերտներով եւ տնօրէնութեամբ Պրն. Յարութիւն Փալանճեանի, որ 5 տարի ձեռնհասօրէն ու տառապալից նահատակութեամբ տարաւ իր քաղցր լուծը. տառապալից կ'ըսեմ, որովհետեւ խոստացուած սեցնակները յաճախ գրաւուած ըլլալով, աշակերտները միջանցքներու մէջ պէտք էր հետեւէին դասի, մինչ իրենց ընկերները ազատ համարձակ շուրջերնին կը վազվզէին...

Նոյն անպատեհութիւնները կրեց նաեւ Պրն. Զաւէն Ապտալեանը, որ 1986-ի Սեպտեմբերէն մինչեւ 1995-ի Մայիսը վարեց տնօրէնի պաշտօնը:

1995-ի ընթացքին, Հոգաբարձութիւնը ընդառաջելով առաջարկիս, թէ կարիքը կը տեսնէի վերամշակելու Կիրակնօրեայի ընդհանուր կառոյցն ու դասացուցակը, կազմեց յատուկ յանձնախումբ մը՝ զբաղելու համար այս հարցով: Յանձնախումբի անդամներն էին Տիկնք. Տիրուկ Մանհիկեան, Վիքի Զաւալաճեան, Տեառք Լեւոն Եաղճեան, Հայկ Գազանճեան, եւ Օր. Մարօ Տէմիրճեան, որոնք բծախնդրօրէն կատարեցին իրենց ստանձնած պարտականութիւնը, Ս. Յակոբ վարժարանի շէնքին մէջ եւս տեղ ապահովելով Կիրակնօրեայի: Յանձնախմբային դրութիւնը մինչեւ օրս կը շարունակուի, որմէ վստահ եմ լաւագոյնս կ'օգտուի Կիրակնօրեան:

1995-96 եւ 1996-97 տարեշրջաններուն տնօրէնութիւնը վարեց Օր. Մարօ Տէմիրճեան: Իսկ 1997 Սեպտեմբեր-էն սկսեալ մինչեւ օրս՝ Կիրակնօրեայի Տնօրէնութիւնը բացառիկ ձեռնհասութեամբ եւ արդիական միջոցներու լաւագոյնս օգտագործմամբ կը վարէ Տիար Թորոս Պապիկեան:

Վարձքը կատար Աստուծոյ փառքին եւ մեր փոքրերու ընտիր դաստիարակութեան համար նուիրեալ բոլոր տնօրէններուն, ուսուցիչներուն, ծնողներուն եւ բոլոր պատասխանատուներուն: Աստուած օրինէ բոլորը:

25-ամեակ արծաթեա՞յ

Արծաթեային վրայ հարցման նշան դրի գիտակցաբար. արդարեւ՝ երբ մեր Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ դպրոցի 25-ամեակը կը տօնենք, կ'ըսենք Արծաթեայ տարեդարձ եւ շարունակաբար՝ որեւէ հաստատութեան կամ ամուսնութեան 50-ամեակը եթէ պիտի նշենք, կ'ըսենք Ոսկեայ եւ 75-ամեակը՝ Ադամանդեայ: Ու սա պահուս երբ աչքիս աղջեւ կը պատկերանայ այն ահաւոր դժուարութիւնները, որոնց քաջաբար դիմագրաւեց Կիրակնօրան իր սկզբնական շրջանին, ամենայն իրաւունքով այս տարեդարձը պիտի կոչեմ Ադամանդեայ:

Հոս չեմ ուզեր դարձեալ կրկնել թէ ինչպիսի դժուարութիւններ էին անոնք որոնց ընդմէջէն կատարեալ համբերութեամբ եւ անսահման նուիրումով նահատակուեցան եկող ու գացող բոլոր տնօրէններն ու ուսուցիչները: Միայն սաքանը կրնամ ըսել թէ եթէ Աստուծոյ հովանին ու առաջնորդութիւնը չըլլար, մարդկային միջոցներով անկարելի էր որ այս սուրբ եւ նուիրական գործը շարունակուէր 25 տարի եւ հասնէր այսօրուան համեմատաբար բարգաւաճ վիճակին:

Անցնող այս դժուարին տարիներուն ո՞վ կրնար երեւակայել թէ օր մը, շնորհիւ տնօրէնութեան եւ ափ մը նուիրեալներու, մեր կիրակնօրեան իր կայքէջը պիտի ունենար եւ հազարաւոր տուններէ ներս մուտք գործելով Աստուծոյ պատգամը պիտի փոխանցէր ոչ միայն փոքրերու եւ պատանհներու, այլ ամէն տարիքի մարդոց: Այո, առանց բառերը ծամծմելու կ'ըսեմ թէ հրաշք է այս, որ մեր ժողովուրդէն կը պահանջէ առաւել հետաքրքրութիւն եւ գործօն մասնակցութիւն՝ որպէսզի շատ աւելի թիւով փոքրեր ուղղակի, ամէն կիրակի յաճախեն Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ դպրոցը, ու այնտեղէն ստանան արտաքին աշխարհի ապականութեան դէմ պայքարելու ընտիր նկարագիր եւ գիտակից քաջութիւն:

Աստուծոյ փառք տալով այս հանգրուանին համար, ի խորոց սրտի կ'աղօթեմ ամենակալին որ իր օրհնութիւնը անպակաս ընէ թէ՛ Կիրակնօրեային եւ թէ՛ բոլոր նուիրեալներու վրայէն: Վարձքը կատար բոլոր աշխատողներուն եւ բազմաթիւ 25-ամեակներ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ դպրոցին :

Հայրական օրհնութեամբ աղօթարար՝
Տէր Արմէն Աւագ Քահանայ Իշխանեան

Պահուած բառ

կ	ա	ս	կ	ա	ծ	է	լ	ի	ի	ն
n	պ	ա	ղ	պ	ա	ղ	ա	կ	օ	ս
ւ	օ	կ	ա	n	ւ	ա	լ	ք	չ	ա
ղ	ր	ա	մ	ա	ս	ն	ա	ւ	n	ր
ղ	ի	n	ր	գ	ր	ա	գ	ի	ր	ր
ա	ն	ի	մ	ա	ց	կ	ի	ս	ա	տ
h	ի	ս	կ	ա	կ	ա	ն	ա	ց	ի
ա	h	ս	կ	ա	յ	ա	կ	ա	ն	n
յ	ա	ր	մ	ա	ր	ա	կ	ա	ն	ջ
է	ր	ջ	ա	ն	ի	կ	թ	շ	ա	ք
ա	պ	ա	h	n	վ	կ	ա	ն	ի	ւ
ց	h	n	ր	ի	գ	n	ն	չ	օ	ի

աչք	ակօս	լալագին	մաղ	օն
ածելիին	գրագիր	կանացի	մասնաւոր	
ականջ	եղանակ	կասկածելի	յարմար	
անիմաց	երջանիկ	կթան	ուղղահայեաց	
անիւ	իսկական	կիսատ	պաղպաղակ	
ապահով		հորիզոն	սակառ	
ապօրինի	իրաւ	հսկայական	քիչ	

Պահուած բառը 7 գիր

Ս. Գրիգոր Նիսացի, (335 - 394 թ.), երեւելի աստուածաբան, փիլիսոփայ, եպիսկոպոս, Հայ և ընդհանրական եկեղեցոյ սուրբ, եկեղեցական հայր, Բարսեղ Կեսարացիի կրտսեր եղբայրը: Ծնած է Կապադովկիոյ Նեոկեսարիա քաղաքին մէջ, յոյն մեծահարուստ եւ ազնուական ընտանիքի մէջ որ յայտնի էր աստուածապաշտութեամբ: 372 թ. Բարսեղ Կեսարացին, Կապադովկեան Կեսարիա քաղաքի արքեպիսկոպոս ձեռնադրուելով, իր եղբայրը կը նշանակէ հայաբնակ Նիսա գիւղի և Սեբաստիա քաղաքի եպիսկոպոս: 378 թ. Բարսեղ Կեսարացիի մահէն ետք, Գրիգոր կ'ամբողջացնէ եւ կը հրատարակէ աւագ եղբոր անաւարտ երկը՝ «Վեցօրեայքը»:

Մասնակցած է 381 թ. Կոստանդնուպոլսոյ երկրորդ տիեզերական ժողովին, ուր Գրիգոր ձեռք կը բերէ հեղինակաւոր աստուածաբանի և քարոզիչի համբաւ, կայսերական հրովարտակով անոր անունը կը ներառուի այն եպիսկոպոսներու ցանկին մէջ, որոնց հետ շփումը «պարտադիր է ուղղափառներու համար»:

+++

Եզակի գիրեր
Հայերէն գիրերով Sudoku

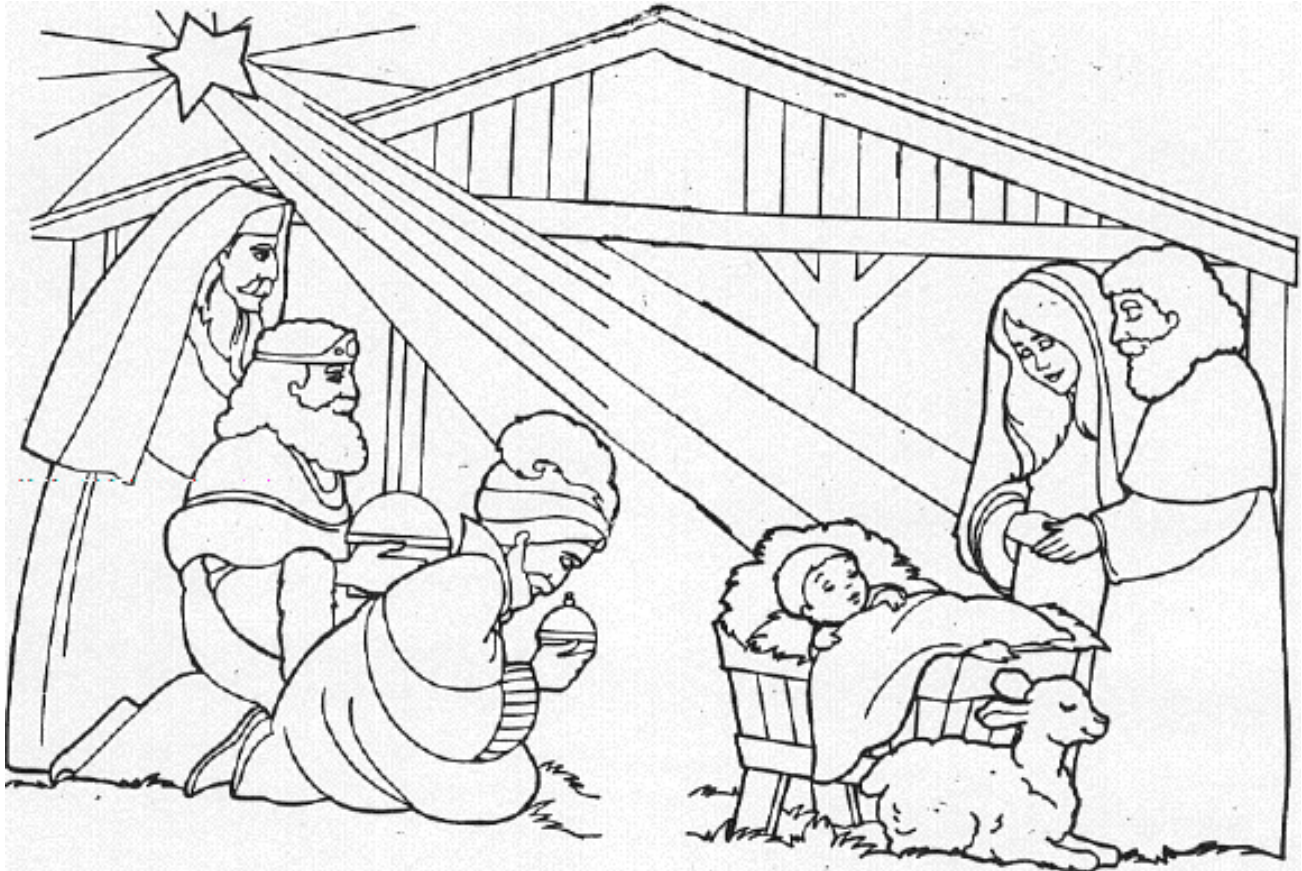
դ	ա	ը	գ	ե	բ	թ	զ	է
գ	է	թ	դ	ը	ա	ե	զ	բ
զ	բ	ե	զ	թ	է	ը	դ	ա
թ	զ	է	ը	ա	զ	բ	ե	դ
ե	դ	բ	թ	է	զ	ա	ը	զ
ը	զ	ա	ե	բ	դ	է	թ	զ
բ	ը	դ	է	զ	ե	զ	ա	թ
ա	թ	զ	բ	դ	ը	զ	է	ե
է	ե	զ	ա	զ	թ	դ	բ	ը

		ա				է		
	դ	բ	զ		ը	ա	թ	
			բ	ա	թ			
	զ	է	ը		դ	թ	բ	
	բ						ը	
	ը	թ	է		ա	դ	զ	
			դ	ը	զ			
	ա	ը	է		զ	զ	դ	
		դ				զ		

Նախորդ «Եզակի գիրեր»ուն լուծումը

Ամբողջացուր քառակուսիները, գործածելով ա, բ, գ, դ, ե, զ, է, ը, թ գիրերը պայմանաւոր միայն մէկ անգամ գործածես իւրաքանչիւր գիր, իւրաքանչիւր
 . հորիզոնական գիծի վրայ
 . ուղղահայեաց գիծի վրայ եւ
 . իննեակ քառակուսիի մէջ:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր ըստ Ղուկաս 2.8-14 ի.

Հովիւներ, խաղաղութի՛ւն, Փրկիչը, խանձարուրով, հաճութիւն, հրեշտակը, աւետիս, Օծեալ

Այնտեղ, դաշտերուն մէջ ----- կային, որոնք գիշերով իրենց հօտերուն պահակութիւն կ'ընէին: Տիրոջ ----- անոնց երեւցաւ եւ Տիրոջ փառքը լոյսի պէս անոնց վրայ ծագեցաւ: Հովիւները սաստիկ վախցան. Հրեշտակը ըսաւ անոնց.

- Մի վախնաք, ձեզի ----- մը պիտի տամ, որ ամբողջ ժողովուրդին մեծ ուրախութիւն պիտի պատճառէ: Այսօր, Դաւիթի քաղաքին մէջ ձեր ----- ծնաւ, որ ----- Տէրն է: Հետեւեալը ապացոյց ըլլայ ձեզի. հոն մանուկ մը պիտի գտնէք՝ ----- փաթթուած եւ մսուրի մէջ դրուած:

Եւ յանկարծ այդ հրեշտակին միացաւ երկնաւոր զօրքերու բազմութիւն մը, որ կ'օրհնաբանէր զԱստուած, ըսելով.

«Բարձունքներուն մէջ Աստուծոյ փառք, ----- երկրի վրայ եւ մարդոց միջեւ -----»:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք Դեկտեմբեր 12-ին:

- ա. Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերան Հայրապետին
- բ. Մարուգէ ճգնաւորին
- գ. Ս. Անդրէաս եւ Ս. Փիլիպպոս
- դ. Սուրբ Յակոբ Մծբնայ հայրապետին

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Ս. Ստեփանոսի տօնը:

- ա. Նոյեմբեր 3
- բ. Դեկտեմբեր 1
- գ. Նոյեմբեր 23
- դ. Դեկտեմբեր 26

3.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Սուրբ Պօղոս եւ Սուրբ Պետրոս Առաքեալներու տօնը:

- ա. Նոյեմբեր 6
- բ. Դեկտեմբեր 12
- գ. Նոյեմբեր 20
- դ. Դեկտեմբեր 28

4.- Ո՞վ էր առաջին քրիստոնէայ թագաւորը:

- ա. Աբգար Ա.
- բ. Տրդատ Գ.
- գ. Տրդատ Ա.
- դ. Տրդատ Բ.

5.- Ի՞նչ է Մկրտութեան զգալի նշանը:

- ա. Հաց
- բ. Գինի
- գ. Ջուր
- դ. Միւռոն

6.- Որո՞նք են Հայաստանի առաջին լուսաւորիչները:

- ա. Ս. Թադէոս եւ Ս. Բարթողոմէոս
- բ. Սուրբ Պօղոս եւ Սուրբ Պետրոս
- գ. Աբգար Ա. եւ Տրդատ Գ.
- դ. Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ

7.- Յիսուս որո՞ւ կողմէ մկրտուեցաւ:

Յ----- Մ-----

8.- Յիսուս քանի՞ անգամ մկրտուեցաւ:

- ա. 1
- բ. 2
- գ. 3
- դ. 4

9. Մենք քանի՞ անգամ կրնանք մկրտուիլ:

- ա. 1
- բ. 2
- գ. 3
- դ. 4

10. Ի՞նչ էր Յովհաննէս Մկրտիչին հօրը անունը:

Զ-----

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք

Դեկտեմբեր 12-ին:

- ա. Ս. Թադէոս Առաքեալին
- բ. Մարուգէ ճգնաւորին
- գ. Ս. Բարթողիմէոս Առաքեալին
- դ. Սուրբ Յակոբ Մծբնայ հայրապետին

- ա. Սաւուղ
- բ. Դաւիթ
- գ. Սողոմոն
- դ. Սամուէլ

2.- Սուրբ Յակոբ Մծբնայ Հայրապետի տօնը կը տօնենք ամէն տարի:

- ա. Դեկտեմբեր 13-ին
- բ. Դեկտեմբեր 14-ին
- գ. Դեկտեմբեր 18-ին
- դ. Դեկտեմբեր 12-18 օրերուն մէջ հանդիպող Շաբաթ օրը

7.- Ո՞վ «Բարձրեալին մարգարէն պիտի կոչուի եւ Տիրոջ առջեւէն պիտի քալէ անոր ճամբան պատրաստելու համար»:

Յ----- Մ-----

3.- Ո՞վ է առաջին մարտիրոսը:

- ա. Ս. Պօղոս
- բ. Ս. Պետրոս
- գ. Ս. Ստեփանոս
- դ. Ս. Դաւիթ մարգարէ

8.- Մկրտութեան թեկնածուն ի՞նչ կը կոչուի:

- ա. Երախայ
- բ. Երեխայ
- գ. Մանուկ
- դ. Պատիկ

4.- Ո՞վ էր նախասարկաւագը:

- ա. Ս. Պօղոս
- բ. Ս. Պետրոս
- գ. Ս. Ստեփանոս
- դ. Ս. Դաւիթ մարգարէ

9. Մկրտութիւնը կը կոչուի նաեւ.

Վ----- Ծ-----:

5.- Ո՞ր առաքեալը Յիսուսը 3 անգամ ուրացաւ եւ որուն տօնը այս տարի Դեկտեմբեր 27-ին կը յիշատակենք:

Ս. Պ-----

10. Հին Կտակարանի Սաղմոսներու գիրքը քանի՞ սաղմոսներէ կը բաղկանայ:

- ա. 150
- բ. 66
- գ. 76
- դ. 39

6.- Ո՞վ էր Իսրայէլի երկրորդ թագաւորը:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը
Երկրորդականի անկիւն

1.- Ըսէ՛ մէկ բառով:
«աղ մատուցել»

7.- Ս. Պօղոս Առաքելի գրած գիրքերուն թիւը երբ բաժնենք Ս. Պետրոս առաքելի գրած գիրքերուն թիւով, քանի՞ կ'ունենանք:

2.- Մկրտութիւնը կրնայ կատարուիլ 3 ձեւերով: Թո՛ւ ի՛նչ այս երեք ձեւերը:

- ա. Հ-----
- բ. Ը-----
- գ. Ս-----

- ա. 2
- բ. 3
- գ. 5
- դ. 7

3.- Եկեղեցին որո՞ւն հաւատքին վրայ կը մկրտէ անչափահաս մանուկը.

- ա. Մանուկին
- բ. Ծնողքին
- գ. Կնքահօր
- դ. Ծնողքին եւ կնքահօր:

8.- Ինչո՞ւ այս տարի Ս. Ստեփանոսի օրը կը նշենք Դեկտեմբեր 26-ին երբ անցեալ տարի նշեցինք Դեկտեմբեր 25-ին:

4.- Ե՞րբ հիմնուեցաւ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցը:

19--

9. Ո՞ր քաղաքը «Դաւիթի քաղաք» կը կոչուի:

5.- Ս. Յակոբ Մծբնայ հայրապետը ո՞ր Տիեզերական ժողովին մասնակցեցաւ, ո՞ր տարին:

- ա. Ն-----
- բ. 3--

10. Ինչո՞ւ Բարթողիմէոս առաքել դաշոյնով կ'երեւի նկարներուն մէջ:

Որովհետեւ դաշոյնով
ն----- է:

6.- Ս. Գրիգոր Նիւսացի ո՞ր Տիեզերական ժողովին մասնակցեցաւ, ո՞ր տարին:

- ա. Կ-----
- բ. 3--

Կիրակնօրեան պիտի
ունենայ Ս. Ծննդեան իր
յայտագիրը

էւ

Կաղանդ Պապան Կիրակնօրեայ Դպրոց
պիտի այցելէ

Յունուար 3, 2015-ին

www.sourphagop.org

16-րդ Տարի

«Մաշտոցի Արձագանգ»

www.sourphagop.org/մաշտոցի_արձագանգ

23-րդ տարի